

1841

2. Beh. af Forsl. t. Finantslov for Finantsaaret 1879—80.

1842

at Alt skal gaa til trængende Elever — og at Højskolerne ikke ligefrem skulle have Noget, det er min Overbevisning. Men da det lader til, at der ikke kan blive Enighed herom, vil jeg jo helst tilraade, at de faae det mest Mulige, der kan faas. Jeg mener, at det er kun en kort Tid, vi kunne blive staaende ved det Bidrag. Er der nogen Mand, der ikke er skiftet til at være Forstander eller Lærer ved disse Skoler, saa skulle Samfundsforholdene nok feie ham bort, og er der en Mand, der kommer med nye Synsmaader paa Kirke, Skole og Liv, saa kan man være overbevist om, at der nok bliver lagt et saadant Tryk paa ham, at, dersom han ikke er hjemme i det, saa segner han og kan ikke staa imod, og dersom han ikke kan staa imod, saa siger jeg, at den Forstander, som ikke kan bære et saadant Tryk, duer ikke noget; thi jo stærkere man trykker paa dem, jo stærkere skal de springe op igjen. Der er Kræfter, som netop udvikles ved Tryk. Men naar man saa ser paa, at Skolen faar 50,000 Kr., saa synes jeg ikke, at det er Meget, naar man sammenligner det med, hvad vi forleden Dag gik ind paa at bevilge til det tekniske Institut, og jeg stemte med Glæde for, at det skulde have denne lille Forhøielse. Jeg mener, at for Folkelivet har Folkehøjskolen en ganske anden Betydning end de tekniske Skoler, kjøndt de ganske vist ogsaa have en meget stor Betydning, men saa maa vi ogsaa sørge det længere og bestemt ud, end her staar, netop af Hensyn til de Fattige. Udvalgets Betænkning omtaler det Tilfælde, at en Skole har et Antal Elever, der svarer til 120 i een Maaned. Jeg vil nu sige, at, dersom en Skole efter samme Regel har 4 Gange saamange Elever, altsaa 480 eller næsten 500 Elever for een Maaned — hvad der svarer til t. Ex. 80 Elever i 6 Maaneder — skal en saadan Skole ikke have mere Bidrag, hvormange eller saa Elever den end har udover det Antal. Altsaa, naar Skolen har et Elevantal, svarende til 4 Gange 120 Elever efter Forslagets Beregning, kan den intet Bidrag faae til de Elever, som er over dette bestemte Tal, og den behøver det saa heller ikke, thi naar en Skole først er naaet op over det Tal, saa kan den meget godt holde sig; naar den saa ikke skal tabe paa fattige og trængende Elever, saa er Skolen i dette Stykke vel hjulpen. Thi paa disse trængende Elever tabes nu store Penge, thi naar fattige Elever først ere komne ind paa Skolen, vil en Forstander nødig drive dem bort, fordi

de ikke fuldt ud kunne klare sig; men derved kan han komme til at bruge Mere end den Statsunderstøttelse, som særlig er givet til Skolen. Jeg mener altsaa, at 4 Gange det i Betænkningen nævnte Tal er tilstrækkeligt; naar der er et Elevantal svarende til 480 Elever i een Maaned, skal Skolen ikke have noget Tilskud for det mulige Overtal. Naar saa iøvrigt Ministeren vil have et Skjøn, kan der jo ikke være Noget i Veien derfor. Hvis f. Ex. der overgaar den Skole en stor Ulykke, maa vi jo tænke os, at ved en saadan Underretning sender Ministeren strax Bud til Forstanderen og spørger, hvorledes han kan hjælpe ham. Det maa man naturligvis forudsætte. Den erede Minister lagde megen Bægt paa, at man kunde komme virkelig til Hjælp, og han vilde da have det sædvanlige Skjøn. Men de Penge, som den erede Minister vil have efter Skjøn, er jeg aldeles imod; men det er ikke fordi den nuværende Kirkeminister er Kirkeminister, paa ingenjohelst Maade. Det vil jeg være imod, hjemjohelst der er Minister, fordi jeg siger, at den vedkommende Minister vil kun have Ulykke af disse Penge, naar han skal uddеле dem efter Skjøn. Jeg kunde ønske at vide, om der i den Beretning, vi have fra denne Tilsynsmand, siges, at det udelukkende er de smaa Skoler, der skulle have Tilskud, eller om ogsaa de store Skoler skulle have det. Dengang Provisoriet kom, var der en hel Del Skoler, som sagde: Vi kunne tage imod Pengene; men der var en Del andre, der var 40 Skoler, som sagde: Vi kunne ikke. Jeg siger, at disse Andre led Uret. Jeg har ikke hørt noget om, hvor de Penge blev af, som de 40 Skoler skulde have havt, men ikke troede at burde tage imod. Derfor laster jeg ikke de Andre, der tog imod dem. Men jeg har ikke hørt, hvor de ere blevne af, om de ere blevne givne som Tillæg til de større Skoler, og det tror jeg nok, at der meget godt kunde være dem, der vilde gaa ind paa. Indtil jeg ser det oplyst, kunde jeg meget godt tænke mig det, thi jeg er bleven altsor erfaren i det Stykke, og har faaet de forunderligste Ting at se og føle. Naar altsaa det kunde gaa igjennem, at det altsammen gik over til fattige Elever, kunde jeg ønske de 50,000 Kr. til Skoler, og at det blev uddelt efter faste Regler, naar Skolen havde 4 eller 5 Gange mere end 120 Elever, og at ingen Tilsynsmand kan forhindre det. Jeg kunde nok ønske at vide, hvordan denne Tilsynsmands Indberetninger ere til Ministeren, og jeg kunde finde det meget